

MUHAFAZAKÂR DÜŞÜNCE TEMALARININ ALGILANMASINA YÖNELİK TEORİK BİR ÇALIŞMA: ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ SÜTÇÜLER PROF. DR. HASAN GÜRBÜZ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ

Yusuf YILDIRIM¹

Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 15.12.2021

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 30.12.2021

Atıf/©: Yıldırım, Y. (2021). Muhafazakar Düşünce Temalarının Algılanmasına Yönelik Teorik Bir Çalışma: Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Örneği. Journal of Public Economy and Pubic Financial Management, 1(1), 70-84

Özet

Fransız Devrimi ile birlikte siyasal ve düşünsel alanda karşı etki olarak gelişen muhafazakarlık son dönemlerde dünyada ve ülkemizde günlük hayat içinde sıkça karşılaştığımız kavramlar arasında yer almaktadır. Toplumsal değerlerin korunmasından yana tavır alan muhafazakarlık aile, devlet, din ve mülkiyet gibi konulara önem vermektedir. Ülkemiz geleceğinde rol alması beklenen üniversite öğrencilerinin muhafazakâr düşünceye olan yaklaşımları toplumsal sürekliliğin sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Çalışma bu noktadan hareketle üniversite öğrencilerinin muhafazakâr düşünce temalarına ilişkin yaklaşımlarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Uzman görüşleri doğrultusunda muhafazakâr temalar belirlenmiş ve değerlendirme ölçeği hazırlanmıştır. Araştırmanın hedef kitlesi Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu öğrencileridir. Çalışmada genel anket sonuçlarının değerlendirilmesinin yanı sıra muhafazakâr düşünce içinde yer alan konulardan katılımcılar nezdinde analiz değeri yüksek olanlar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhafazakâr Düşünce, Muhafazakâr Temalar, Üniversite Öğrencileri, Muhafazakâr Temaların Algılanması Ölçeği.

A THEORETICAL STUDY ON THE PERCEPTION OF CONSERVATIVE THOUGHT THEMES: ISPARTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, SÜTÇÜLER PROF. DR. HASAN GÜRBÜZ VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS EXAMPLE

Citation /©: Yıldırım, Y. (2021). Muhafazakar Düşünce Temalarının Algılanmasına Yönelik Teorik Bir Çalışma: Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Örneği. Journal of Public Economy and Pubic Financial Management, 1(1), 70-84

Abstract

Conservatism, which developed as a counter-effect in the political and intellectual field with the French Revolution, is one of the concepts that we frequently encounter in our daily life in the world and in our country. Conservatism, which takes a stand for the protection of social values, gives importance to issues such as family, state, religion and property. The approaches of university students, who are expected to play a role in the future of our country, to conservative thought are important in terms of ensuring social continuity.

From this point of view, the study aims to measure university students' approaches to conservative thought themes. Conservative themes were determined in line with expert opinions and an evaluation scale was prepared. The target audience of the research is Isparta University of Applied Sciences, Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Vocational School students. In the study, besides the evaluation of the general survey results, the subjects with high analysis value were determined among the subjects included in the conservative thought.

Keywords: Conservative Thought, Conservative Themes, University Students, Conservative Themes Perception Scale

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, yusufyildirim@isparta.edu.tr. Çalışma Etik Kurul Onayı alınarak hazırlanmıştır. ORCID:0000-0002-9082-3443

GİRİŞ

Latince “conservare” kelimesinden gelen muhafazakarlık kavramının kökü muhafaza kelimesidir. Türkçe sözlükte koruma ve saklama (TDK Yay., 1998: 1584) şeklinde tanımlanan kavramın türetilmiş hali muhafazakarlık kavramıdır. Tutuculuk anlamına gelen kavram, Türkçe sözlükte “özellikle siyasal ve toplumsal düzeni olduğu gibi sürdürme görüşü” (TDK Yay., 1998: 2259) şeklinde tanımlanmıştır.

Son dönemlerde sıkça duymaya başladığımız muhafazakarlık kavramının bir tavır olarak algılanması tarihin ilk dönemlerine kadar uzanabileceği araştırmacılar tarafından ifade edilirken siyasal-düşünsel anlamda ortaya çıkmasının on üçüncü yüzyılda olduğu ileri sürülmektedir. Dünya’da toplumsal hayattaki değişikliğin Fransız İhtilali, Sanayi Devrimi ve Aydınlanma Hareketi gibi gelişmelerle kendini göstermesi beraberinde düşünsel alanda yeni görüşlerin ortaya çıkmasına (Özipek, 2004: 9) ve önceki değer ve düşüncelerin tenkit edilmesine neden olmuştur.

Toplumların kendine özgü yapısı karşılaştığı olaylara farklı tepki göstermesini muhtemel kılmaktadır. Ancak muhafazakârlar; topluma ve bireye yaklaşımları, kurumlara duydukları saygı ve değişime temkinli yaklaşımlarıyla (Safi, 2007: 51) ortak değerlerde buluşurlar. Bu ortak değerler arasında din, aile, devlet ve mülkiyet hakkı gibi konular belirtilebilir.

Türkiye’de muhafazakâr düşünce anlayışının Osmanlı Devleti’nin son dönemleri itibariyle gelişme gösterdiği söylenebilir. Avrupa’da on sekizinci yüzyıl itibariyle ortaya çıkan gelişmeler beraberinde karşı bir tepkiyi de ortaya çıkarmıştır. Özellikle yönetsel alanda yaşanan değişimler farklı kültürlerden oluşan imparatorlukları yıpratmaya başlamıştır. (Karabulut, 2016: 51) Başta Avusturya-Macaristan İmparatorluğu olmak üzere birçok büyük devlet ayrılık hareketlerinden olumsuz etkilenmiştir.

Avrupa’da yaşanan bu gelişmeler komşusu olan Osmanlı Devleti’ni de etkilemiştir. Başta Sırplar olmak üzere azınlıklar ulusal devletlerini kurmak için ayaklanmışlardır (İnalçık, 2016: 42). Yaşanılan gelişmeler karşısında Osmanlı yönetimi askeri, idari ve eğitim gibi farklı alanlarda yenilik hareketlerine başlamıştır. (Kasalak, 2009: 73) Osmanlı toplumunu bir arada tutan değerler dikkate alınarak yeni oluşan dünya düzenine uyum sağlama yoluna gidilmiştir.

Batı toplumlarına uyum süreci olarak ileri sürülen Tanzimat dönemi, yenilik hareketlerinin başladığı dönem olarak belirtilebilir. Islahat hareketlerinin öncü padişahlarından olan II. Mahmut’un “Ben tebaamın Müslüman’ını camide, Hristiyan’ını kilisede, Musevi’sini havrada fark ederim. Aralarında başka bir fark yoktur. Cümlesi hakkındaki muhabbet ve adaletim kavidir ve hepsi hakiki evladımdır.” (Tekin-Okutan, 2011: 67) Şeklindeki ifadesi Osmanlı Devleti’nde toplumlar arasında eşitliğin kabul edildiğini ve Batı medeniyetine uyum sağlanacağı düşüncesini destekler niteliktedir. (İnce, S.2: 37) Bu dönem itibariyle milletler arasında herhangi bir ayırım yapmadan birlikteliği sağlama amacının öne çıktığı söylenebilir.

Tanzimat ve Islahat fermanları doğrultusunda şekillenen fikirsiz oluşumlar Osmanlı fikir akımlarının gelişmesini sağlamıştır. Avrupa’da on beşinci yüzyıl itibariyle kendini gösteren fikir akımlarının on altıncı yüzyıl itibariyle Osmanlı’da oluşmaya başladığı söylenebilir. (URL-1) Tanzimat’la birlikte gelişen bu fikir akımlarının muhafazakâr düşünce temelinde devleti düşmüş olduğu durumdan kurtarmaya yönelik görüşlerde (Osmanlılık, İslamcılık, Türkçülük ve Batıcılık gibi) teşekkül ettiği ileri sürülebilir.

Osmanlı Devleti’nde fikirsiz alanda karşılık gören muhafazakâr düşünce, Cumhuriyet dönemi itibariyle hem düşünsel hem de siyasal alanda yer bulmuştur. Politik katılımın genişlemesiyle birey ülke yönetiminin parçası olmuştur. (Ahmad, 2010: 122) 7 Ocak 1946 tarihinde kurulan Demokrat

Parti söylem ve uygulamalarıyla muhafazakâr değerlere önem verdiğini göstermiştir. Örneğin ezanın tekrar Arapça okunması gibi (Cumhuriyet, 17.06.1950). Bu dönem itibariyle siyasal alanda kendini göstermeye başlayan muhafazakâr düşünce dünyadaki gelişmelerle birlikte Türk siyasi hayatı içinde de daha geniş yer buldu. Özellikle sağ kanatta yer alan parti sayısının artmasıyla muhafazakarlık kavramının toplumsal ve siyasal alanda daha fazla karşımıza çıktığı ileri sürülebilir.

Çalışmada bu noktadan hareketle üniversite öğrencilerinin muhafazakâr temalar arasında belirtilen; aile, din, devlet, mülkiyet gibi temel değerlere ilişkin tutumları ele alınacaktır. Öğrencilerin muhafazakarlık algısı, muhafazakâr temalara olan yaklaşımları incelenerek muhafazakâr tutumlar açısından farklı düşüncelerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Türkiye’de muhafazakarlığın ağırlıklı olarak sağ çizgide olması, İslami ve milliyetçi akımlarla kendini göstermesine neden olmuştur. Bunun yanında yolunun liberalizmle de kesişmesi Türkiye’de muhafazakarlıkla ilgili farklı görüşlerin çıkmasına neden olabilir.

1.YÖNTEM

Araştırmanın hedef kitlesi Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören öğrencilerdir. Pandemi nedeniyle eğitim-öğretimin uzaktan yapılması nedeniyle veri toplama internet tabanlı araştırma (online survey) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. 2019-2020 eğitim-öğretim yılı itibariyle meslek yüksekokulu bünyesinde aktif öğrenim gören 350 öğrenci bulunmaktadır (URL-2). Araştırmaya 175 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin 89’u kadın, 82’si erkek, 4 kişi ise cinsiyetini belirtmemiştir. Araştırmaya Avcılık ve Yaban Hayatı programından 34, Ormancılık ve Orman Ürünleri programından 21, İş Sağlığı ve Güvenliği programından 74, Lojistik programından 10, Maliye programından 17, Posta Hizmetleri programından 12 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri anket tekniği ile elde edilmiştir. İnternet ağı üzerinden uygulanan anket, tüm öğrencilere anket linki gönderilerek yapılmıştır. Anket beşli likert ölçeği dikkate alınarak hazırlanmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Öğrenci cevapları Ki-Kare testine göre değerlendirilmiş (Çingı, 2009: 70) anketteki ifadeler arasında ilişki değeri yüksek olanlar belirlenmiştir. One-Way Anova Testi sonuçlarına (Çingı, 2009:70) göre anket sonuçlarının genel değerlendirmesi yapılmıştır.

2.BULGULAR

2.1. Ki- Kare Testine Göre İfadelerin Değerlendirilmesi

Ki-Kare testine göre ilişki değeri yüksek olanlar; 3., 7., 8., 10., 13., 18., 20. ve 24. ifadelere verilen cevaplardır. Cinsiyet, yaşanan şehir ve öğrenim görülen program ile anketteki ifadeler arasında değer ifade edebilecek sonuçlar ortaya çıkmıştır. Cinsiyet açısından değerlendirildiğinde Ki-Kare testine göre 13. ifade de ilişki bulunmuştur. “Toplumun geleceği, bireyin önceliğinden daha önemlidir.” Değer ilişkisi ($p < 0,001$) bulunmuştur. Burada dikkat çeken değerlendirme erkek öğrencilerin yarısına yakını (34 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) verirken, kız öğrencilerin önemli kısmı (27 kişi) 3 cevabını (kararsızım) vermiştir. Toplumun sürekliliğine önem veren muhafazakâr düşünceye göre toplumu bir arada tutan bağların korunması önemlidir. Bireyin toplum içinde kendini güvende göreceği ve kendine olan öz güveninin artacağı kabul edilir. (Bottomore-Nisbet, 1997: 103) 13. ifadeye verilen cevaplarda toplumun erkek öğrenciler nezdinde ön planda tutulduğu görülürken kadın öğrencilerin bir kısmının kararsız kaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 1. Ki-Kare Testine Göre 13.İfadenin Değerleri

Cinsiyet * 13.Toplumun geleceği, bireyin önceliğinden daha önemlidir.							
		13.Toplumun geleceği, bireyin önceliğinden daha önemlidir.					Toplam
		1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katılıyorum)	5(Tamamen Katılıyorum)	
Cinsiyet	Erkek	8	7	13	20	34	82
	Kadın	16	18	27	14	14	89
	Belirtilmemiş	1	1	2	0	0	4
Toplam		25	26	42	34	48	175
Ki-Kare Testi							
	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarafli)				
Pearson Ki-Kare	25,308 ^a	8	0,001				
Olasılık Oranı	27,284	8	0,001				
Doğrusal Bağlantı	19,546	1	0,000				
Geçerli Vaka Sayısı	175						
a. 5 hücre (%33,3) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Beklenen minimum sayı ,57'dir.							

Yaşanılan şehir ile anketteki ifadeler arasında Ki-Kare testi sonucunda önemli ilişki bulunanlar; 3., 8., 10., 20. ve 24. sorulara verilen cevaplardır. Yaşanılan şehir farklılığı ile 3. ifade olan “inancı olmayan bir toplum başarılı olamaz.” Değer ilişkisi ($p < 0,005$) bulunmuştur. Burada dikkat çeken değerlendirme Antalya şehrinde yaşayan öğrencilerin büyük çoğunluğu (33 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Muhafazakâr düşünceyi savunanlara göre hiçbir toplum dinden bağımsız olarak varlığını devam ettiremez. Din otoritesi, sembolleri ve kurumları aracılığıyla toplumun bütünlüğünü korumaya katkı sağlayarak (Kışlalı, 2000: 52-54) birlikteliği pekiştirdiği ileri sürülür.

Tablo 2. Ki-Kare Testine Göre 3. İfadenin Değerleri

Yaşadığınız Şehir *							
3.İnancı olmayan bir toplum başarılı olamaz.							
Çapraz Tablo							
Sayı							
	3.İnancı olmayan bir toplum başarılı olamaz.						Toplam
		1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katılıyorum)	5(Tamamen Katılıyorum)	
Yaşadığınız Şehir	1	5	0	5	4	13	27
	2	0	2	1	8	33	44
	3	1	1	1	1	4	8
	4	1	3	0	2	4	10
	5	0	0	0	2	7	9
	6	1	1	0	2	3	7
	7	0	0	1	0	2	3
	8	0	1	0	1	2	4
	9	6	1	12	11	33	63
Toplam		14	9	20	31	101	175
Ki Kare Testi							
	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarafli)				
Pearson Ki-Kare	48,402^a	32	0,032				
Olasılık Oranı	50,337	32	0,021				
Doğrusal Bağlantı	0,631	1	0,427				
Geçerli Vaka Sayısı	175						
a. 35 hücre (%77,8) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Beklenen minimum sayı ,15'tir.							

Yaşanılan şehir farklılığı ile 8. ifade olan, “özel mülkiyet devlet tarafından korunmalıdır.” Değer ilişkisi ($p < 0,005$) bulunmuştur. Burada dikkat çeken değerlendirme Isparta ve Antalya şehrinde yaşayan öğrenciler önemli oranda (15-23 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Muhafazakâr düşüncede toplumsal düzenin korunması için mülkiyete önem verilir. Aksi takdirde insanın elinde olan iktidar mülkiyete zarar verebilir. (Akkaş, 2004: 114) Bu durumun yaşanmaması için mülkiyet hakkının korunması gerektiği savunulur.

Tablo 3. Ki-Kare Testine Göre 8. İfadenin Değerleri

Yaşadığınız Şehir *							
8.Özel mülkiyet devlet tarafından korunmalıdır.							
Çapraz Tablo							
Sayı							
	8.Özel mülkiyet devlet tarafından korunmalıdır.						Toplam
	1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katılıyorum)	5(Tamamen Katılıyorum)		
Yaşadığınız Şehir	1	1	0	7	4	15	27
	2	3	2	8	8	23	44
	3	0	0	2	4	2	8
	4	1	1	1	6	1	10
	5	0	0	3	1	5	9
	6	2	2	1	0	2	7
	7	0	0	0	1	2	3
	8	0	0	1	0	3	4
	9	2	2	10	6	43	63
Toplam		9	7	33	30	96	175
Ki Kare Testi							
	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarafli)				
Pearson Ki-Kare	55,830^a	32	0,006				
Olasılık Oranı	47,649	32	0,037				
Doğrusal Bağlantı	1,909	1	0,167				
Geçerli Vaka Sayısı	175						
a. 36 hücre (%80,0) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Beklenen minimum sayı ,12'dir.							

Yaşanılan şehir farklılığı ile 10. İfade olan “Toplum içinde yenilikler zamanla olmalıdır.” Değer ilişkisi ($p < 0,005$) bulunmuştur. Antalya şehrinde yaşayan öğrenciler önemli oranda (22 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Muhafazakâr düşünceyi savunanlara göre değişim bir anda değil zamana yayılarak (Bottomore-Nisbet, 1997: 116) mutedil bir biçimde olmalıdır.

Tablo 4. Ki-Kare Testine Göre 10. İfadenin Değerleri

Yaşadığınız Şehir *							
10.Toplum içinde yenilikler zamanla olmalıdır.							
Çapraz Tablo							
Sayı							
10.Toplum içinde yenilikler zamanla olmalıdır.							Toplam
	1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katılıyorum)	5(Tamamen Katılıyorum)		
Yaşadığınız Şehir	1	2	0	5	11	9	27
	2	2	0	9	11	22	44
	3	1	2	2	1	2	8
	4	0	0	2	3	5	10
	5	0	0	1	3	5	9
	6	2	1	1	0	3	7
	7	0	0	2	1	0	3
	8	0	0	0	1	3	4
	9	1	1	4	22	35	63
Toplam	8	4	26	53	84	175	
Ki Kare Testi							
	Değer	Df	Asimptotik Önem (2-tarafli)				
Pearson Ki-Kare	58,640^a	32	0,003				
Olasılık Oranı	45,263	32	0,060				
Doğrusal Bağlantı	4,580	1	0,032				
Geçerli Vaka Sayısı	175						
a. 37 hücre (%82,2) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Minimum beklenen sayı ,07'dir.							

Yaşanılan şehir farklılığı ile 20. ifade olan, “varlığını koruyabilen (sürdüren) örf ve adetler toplum tarafından uygulanmaya devam eder.” Değer ilişkisi ($p < 0,005$) bulunmuştur. Burada dikkat çeken değerlendirme Antalya şehrinde yaşayan öğrenciler önemli oranda (28 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Toplum tarafından benimsenen, uygulanmaya devam eden örf, adet ve geleneklerin varlıklarını devam ettirecekleri muhafazakârlar tarafından ileri sürülürken (Özipek, 2004: 8) gelenek ve göreneklerin korunması gerektiği savunulur.

Tablo 5. Ki-Kare Testine Göre 20. İfadenin Değerleri

Yaşadığınız Şehir * 20.Varlığını koruyabilen (sürdüren) örf ve adetler toplum tarafından uygulanmaya devam eder.							
Çapraz Tablo							
Sayı							
20.Varlığını koruyabilen (sürdüren) örf ve adetler toplum tarafından uygulanmaya devam eder.							Toplam
		1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katlıyorum)	5(Tamamen Katlıyorum)	
Yaşadığınız Şehir	1	1	0	5	11	10	27
	2	1	0	4	11	28	44
	3	0	0	3	2	3	8
	4	0	2	2	4	2	10
	5	0	0	0	3	6	9
	6	0	0	1	0	6	7
	7	0	0	2	0	1	3
	8	0	0	0	2	2	4
	9	0	1	11	19	32	63
Toplam		2	3	28	52	90	175
Ki Kare Testi							
	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarafli)				
Pearson Ki-Kare	47,517 ^a	32	0,038				
Olasılık Oranı	39,068	32	0,182				
Doğrusal Bağlantı	0,149	1	0,700				
Geçerli Vaka Sayısı	175						
a. 36 hücre (%80,0) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Beklenen minimum sayı ,03'tür.							

Yaşadığınız şehir farklılığı ile 24. ifade olan, “Toplumda din ve vicdan hürriyeti korunmalıdır.” Değer ilişkisi ($p < 0,005$) bulunmuştur. Burada dikkat çeken değerlendirme neredeyse tüm şehirlerde yaşayan öğrencilerin büyük çoğunluğu 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Toplumsal düzenin korunmasında dinin önemine vurgu yapan muhafazakarlara göre özgürlük, gelenekle bağlantılı hukuk düzeni içinde yasal bir hak olarak görülmektedir. (Ergil, 1986:272)

Tablo. 6 Ki-Kare Testine Göre 24. İfadenin Değerleri

Yaşadığınız Şehir * 24.Toplumda din ve vicdan hürriyeti korunmalıdır.						
Çapraz Tablo						
Sayı						
		24.Toplumda din ve vicdan hürriyeti korunmalıdır.				Toplam
		1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katılıyorum)	
Yaşadığınız Şehir	1	1	2	8	16	27
	2	1	0	5	38	44
	3	0	1	3	4	8
	4	0	3	2	5	10
	5	0	2	0	7	9
	6	1	0	0	6	7
	7	0	0	2	1	3
	8	0	0	0	4	4
	9	0	3	6	54	63
Toplam		3	11	26	135	175
Ki Kare Testi						
	Değer	df	Asimptotik Önem (2- Taraflı)			
Pearson Ki-Kare	47,698 ^a	24	0,003			
Olasılık Oranı	42,409	24	0,012			
Doğrusal Bağlantı	2,979	1	0,084			
Geçerli Vaka Sayısı	175					
a. 27 hücre (%75,0) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Beklenen minimum sayı ,05'tir.						

Öğrenim görülen program ile anket ifadeleri arasında Ki-Kare testi sonucunda önemli ilişki bulunanlar; 7. ve 18. ifadelere verilen cevaplardır. Burada öğrencilerin okuduğu bölüm farklılıkları ile 7. ifade olan, “aile üyeleri arasında saygı önemlidir.” Değer ilişkisi ($p < 0,005$) bulunmuştur. Burada dikkat çeken değerlendirme neredeyse tüm programlarda okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğu 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Muhafazakâr düşünceyi savunanlara göre aile toplumsal gerçekliğin en somut şeklidir. (Özipek, 2004: 83) Aile hem bireyi toplumun değerleri doğrultusunda yetiştirir ve değerlerini öğretir hem de toplumu muhafaza eden bir kurum olarak görülür.

Tablo 7. Ki-Kare Testine Göre 7. İfadenin Değerleri

Okumakta olduğunuz Bölüm * 7.Aile üyeleri arasında saygı önemlidir.						
Çapraz Tablo						
Sayı						
	7.Aile üyeleri arasında saygı önemlidir.					Toplam
		1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katlıyorum)	
Okumakta olduğunuz Bölüm	1	0	3	4	27	34
	2	0	1	0	20	21
	3	0	0	5	69	74
	4	1	0	0	9	10
	5	0	0	0	17	17
	6	0	0	1	11	12
	7	0	0	1	6	7
Toplam		1	4	11	159	175
Ki Kare Testi						
	Değer	df	Asimptotik Önem (2- Taraflı)			
Pearson Ki-Kare	32,383 ^a	18	0,020			
Olasılık Oranı	24,016	18	0,155			
Doğrusal Bağlantı	1,751	1	0,186			
Geçerli Vaka Sayısı	175					
a. 21 hücre (%75,0) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Beklenen minimum sayı ,04'tür.						

Öğrencilerin okuduğu bölüm farklılıkları ile 18. ifade olan, “adaletin sağlanması, devlete olan bağlılığın sağlanabilmesinde önemlidir.” İfadesi arasında Ki-Kare testi sonucunda ilişki değeri ($p < 0,005$) bulunmuştur. Bu ifade de dikkat çeken değerlendirme neredeyse tüm programlarda öğrenim gören öğrencilerin büyük çoğunluğu 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Özellikle İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) programında öğrenim gören öğrencilerin oranı daha yüksektir. Muhafazakarlara göre düzenin temsilcisi olarak görülen devlet, kusurlu olan insan tarafından oluşturulmuştur. Dolayısıyla gücü elinde tutan insanın istenmeyen olaylara sebebiyet verebileceği öngörülür. (Özipek, 2004: 138) Bu durumun yaşanmaması için toplumsal hayatı koruyucu yasaların ve adaletin sağlanması düşüncesi devlete olan bağlılığın sağlanabilmesinde önemli görülür.

Tablo 8. Ki-Kare Testine Göre 18. İfadenin Değerleri

Okumakta olduğunuz Bölüm * 18.Adaletin sağlanması, devlete olan bağlılığın sağlanabilmesinde önemlidir.							
Çapraz Tablo							
Sayı							
18.Adaletin sağlanması, devlete olan bağlılığın sağlanabilmesinde önemlidir.							Toplam
		1(Hiç Katılmıyorum)	2(Katılmıyorum)	3(Kararsızım)	4(Katlıyorum)	5(Tamamen Katlıyorum)	
Okumakta olduğunuz Bölüm	1	1	0	5	9	19	34
	2	0	1	4	3	13	21
	3	5	0	5	21	43	74
	4	3	1	0	2	4	10
	5	0	0	3	4	10	17
	6	0	0	4	2	6	12
	7	0	0	3	1	3	7
Toplam		9	2	24	42	98	175
Ki Kare Testi							
	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarafli)				
Pearson Ki-Kare	41,97 5 ^a	24	0,013				
Olasılık Oranı	34,42 4	24	0,077				
Doğrusal Bağlantı	0,819	1	0,366				
Geçerli Vaka Sayısı	175						
a. 25 hücre (%71,4) 5'ten az beklenen sayıya sahiptir. Minimum beklenen sayı ,08'dir.							

3. One-Way Anova Testi Sonuçlarına Göre İfadelerin Değerlendirilmesi

One-Way Anova testine göre; Mean square değişken değerinin 5 veya üstünde olması beklenmektedir. Significant yani önem seviyesi değerleri 0,05'den küçük olması önemli olduğu anlamına gelmekle birlikte ortalama kare değerlerinin 5 ve üzerinde olursa yorumlamanın yapılabileceği ifade edilmektedir. Burada bu kurala uyan 5.(Ms=5,375 ve p=0,040), 6.(Ms=7,097 ve p=0,030), 13.(Ms=18,915 ve p=0,000) ve 15. (Ms=6,413 ve p=0,046) ifadelerdir.

One-Way Anova testine göre değerlendirmeye alınan 5.ifade de, “Toplumlar gelecekle için mevcut durumdan yana tavır almalıdır.” Anova testine göre değer ilişkisi (Ms=5,375 ve p=0,040) bulunmuştur. Muhafazakâr düşünceyi savunanlara göre değişim toplumsal yapıyı hızlı bir şekilde değiştirmek yerine toplum tarafından özümşenerek yapılmalıdır. (Bottomore-Nisbet, 1977:118) Toplumsal çatışmanın önlenmesi için değişimin zamana yayılarak yapılması öngörülmüştür.

Tablo 9. One-Way Anova Testine Göre 5. İfadenin Değerleri

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Önem
5.Toplumlar gelecekle için mevcut durumdan yana tavır almalıdır.	Gruplar arası	10,750	2	5,375	3,280	0,040
	Gruplar içi	281,844	172	1,639		
	Toplam	292,594	174			

One-Way Anova testine göre değerlendirmeye alınan 6.ifade de, “Aile de asıl etkili güç “baba” dır.” İfadenin değer ilişkisi (Ms=7,097 ve p=0,030) bulunmuştur. Muhafazakarlar göre aile bireyin gelişiminde, toplumsal değerlerin öğrenilmesinde ve kişinin toplumsallaşmasında önem arz eder. Aile bir bütündür ve parçalara ayrılamaz. Bu yapının bütünlüğü unsuru olarak da baba görülür. (Bottomore-Nisbet, 1977:109) Baba ailedeki otoriter güçtür ve aile bireylerini bir arada tutan güç olarak görülür.

Tablo 10. One-Way Anova Testine Göre 6. İfadenin Değerleri

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Önem
6.Aile de asıl etkili güç “baba” dır.	Gruplar arası	14,193	2	7,097	3,567	0,030
	Gruplar içi	342,184	172	1,989		
	Toplam	356,377	174			

One-Way Anova testine göre değerlendirmeye alınan 13.ifade “Toplumun geleceği, bireyin önceliğinden daha önemlidir.” İfadenin değer ilişkisi (Ms=18,915 ve p=0,000) bulunmuştur. Muhafazakâr düşünceyi savunanlara göre doğası gereği kusurlu olan insan sadece aklıyla hareket ederse toplumdan uzaklaşır ve bireyselleşir. Toplumunu bir arada tutan değerlerden uzaklaşabilir. (Kışlalı, 2000: 52-54) Toplumunu koruyan ve ayakta tutan değerler kişisel isteklerden önce gelmelidir. Bu sayede toplumsal sürekliliğin sağlanabileceği öngörülmüştür.

Tablo 11. One-Way Anova Testine Göre 13. İfadenin Değerleri

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Önem
13.Toplumun geleceği, bireyin önceliğinden daha önemlidir.	Gruplar arası	37,831	2	18,915	10,936	0,000
	Gruplar içi	297,507	172	1,730		
	Toplam	335,337	174			

One-Way Anova testine göre değerlendirmeye alınan 15.ifade “Toplumunun en küçük parçası birey değil ailedir.” İfadenin değer ilişkisi ($M_s=6,413$ ve $p=0,046$) bulunmuştur. Muhafazakâr düşüncüyü savunanlara göre birey varlığını aileye ve dolayısıyla topluma borçludur. Eğer toplum korunmazsa doğuştan kusurlu olarak kabul edilen insan tek başına doğruyu bulamaz ve hatalar yapar. İnsanın kusurlarını ve eksikliklerini gideren hata yapmasını engelleyen ailedir. (Özipek, 2004: 83) Dolayısıyla toplumun en küçük parçası olarak aile kabul edilir.

Tablo 12. One-Way Anova Testine Göre 15. İfadenin Değerleri

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Önem
15.Toplumunun en küçük parçası birey değil ailedir.	Gruplar arası	12,827	2	6,413	3,127	0,046
	Gruplar içi	352,750	172	2,051		
	Toplam	365,577	174			

SONUÇ

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin muhafazakâr temaları nasıl algıladıklarının araştırılması amacı ile yapılan bu çalışmanın sonuçları şöyle özetlenebilir. Çalışmada ilişki analizleri sonucunda elde edilen bulgular Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin muhafazakâr düşüncenin ana temaları arasında belirtilen din, aile, devlet ve mülkiyet konularının yer aldığı ifadeleri destekledikleri, özellikle toplumun geleceği, özel mülkiyetin korunması, yeniliklerin zamanla yapılması, toplumda din ve vicdan hürriyetinin korunması, adaletin sağlanması ve aile yapısının korunmasına ilişkin ifadelerin değer seviyelerinin önem ifade ettiği tespit edilmiştir. Cinsiyet, yaşanan şehir ve öğrenim görülen program ile anketteki ifadeler arasında değer ifade edebilecek sonuçlar ortaya çıkmıştır. Cinsiyet açısından değerlendirildiğinde Ki-Kare testine göre 13. ifadede ilişki bulunmuştur. “Toplumun geleceği, bireyin önceliğinden daha önemlidir” değer ilişkisi ($p<0,001$) bulunmuştur. Burada dikkat çeken değerlendirme erkek öğrencilerin yarısına yakını (34 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) verirken, kız öğrencilerin önemli kısmı (27 kişi) 3 cevabını (kararsızım) vermiştir. Yaşanılan şehir farklılığı ile 3. ifade olan “İnancı olmayan bir toplum başarılı olamaz” değer ilişkisi ($p<0,005$) bulunmuştur. Antalya şehrinde yaşayan öğrencilerin büyük çoğunluğu (33 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Yaşanılan şehir farklılığı ile 8. ifade olan, “özel mülkiyet devlet tarafından korunmalıdır” değer ilişkisi ($p<0,005$) bulunmuştur. Isparta ve Antalya şehrinde yaşayan öğrenciler önemli oranda (15-23 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Yaşanılan şehir farklılığı ile 10. İfade olan “Toplum içinde yenilikler zamanla olmalıdır” değer ilişkisi ($p<0,005$) bulunmuştur. Antalya şehrinde yaşayan öğrenciler önemli oranda (22 kişi) 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Yaşanılan şehir farklılığı ile 20. ifade olan, “varlığını koruyabilen (sürdüren) örf ve adetler toplum tarafından uygulanmaya devam eder” değer ilişkisi ($p<0,005$) bulunmuştur. Yine yaşanan şehir farklılığı ile 24. ifade olan, “Toplumda din ve vicdan hürriyeti korunmalıdır” değer ilişkisi ($p<0,005$) bulunmuştur.

Öğrenim görülen program ile anket ifadeleri arasında Ki-Kare testi sonucunda önemli ilişki bulunanlar; 7. ve 18. ifadelere verilen cevaplardır. Burada öğrencilerin okuduğu bölüm farklılıkları ile 7. ifade olan, “aile üyeleri arasında saygı önemlidir” değer ilişkisi ($p < 0,005$) bulunmuştur. Neredeyse tüm programlarda okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğu 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Öğrencilerin okuduğu bölüm farklılıkları ile 18. ifade olan, “adaletin sağlanması, devlete olan bağlılığın sağlanabilmesinde önemlidir” İfadesi arasında Ki-Kare testi sonucunda ilişki değeri ($p < 0,005$) bulunmuştur. Bu ifadeye de neredeyse tüm programlarda öğrenim gören öğrencilerin büyük çoğunluğu 5 cevabını (tamamen katılıyorum) vermişlerdir. Özellikle İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) programında öğrenim gören öğrencilerin oranı daha yüksektir.

Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin mevcut düzenin devamından yana bir tavır benimsedikleri tespit edilmekle birlikte yeniliklere karşı olmadıkları, yeniliklerin zaman içerisinde yapılması gerektiği belirlenmiştir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin toplumun geleceğini bireyin önceliğinden daha önemli gördükleri, inancı olmayan bir toplumun başarılı olamayacağı, özel mülkiyetin devlet tarafından korunması gerektiği, aile üyeleri arasında saygının önemli olduğu, varlığını koruyabilen örf ve adetlerin toplum tarafından uygulanmaya devam edeceği, adaletin sağlanmasıyla devlete olan bağlılığın güçleneceği yönünde düşüncelere sahip olduğu ileri sürülebilir.

Sonuç olarak; ankete katılım sağlayan Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu öğrencilerine göre muhafazakâr düşünce temalarından aile ve din temalarına ilişkin konuların önem derecesinin yüksek olduğu görülmekle birlikte öğrencilerin zihnindeki muhafazakarlık kavramının belirsiz olduğu ileri sürülebilir. Çalışmanın muhafazakarlık, muhafazakarlık temaları, üniversite öğrencilerinin muhafazakarlık algısı ile ilgili çalışma yapmak isteyen araştırmacılara ve muhafazakâr anlayışın değerlendirilmesine ilişkin çalışmalara katkı sağlaması açısından önem arz edeceği söylenebilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Ahmad, F. (2010). Bir Kimlik Peşinde Türkiye, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Akkaş, H.,H. (2004). Muhafazakâr Düşünce ve Edmund Burke, Ankara: Kadim Yayınları.
- Bottomore, T.-Nisbet, R. (1997). Sosyolojik Çözülmenin Tarihi (Haz. Mete Tuncay – Aydın Uğur), Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Çıngı, H. (2009). Örnekleme Kuramı, Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- İnalçık, H. (2016). Osmanlı ve Modern Türkiye, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Kalaycıoğlu, E.- Sarıbey, Y. (2014). Türk Siyasal Hayatı (Türkiye’de Politik Değişim ve Modernleşme) içinde “Tanzimat Modernleşme Arayışı ve Politik Değişim”, Ankara: Sentez Yayıncılık.
- Kışlalı, A., T. (2000). Siyasal Sistemler Siyasal Çatışma ve Uzlaşma, Ankara: İmge Kitabevi.
- Özipek, B., B.(2004). Muhafazakarlık Akıl Toplum Siyaset, Ankara: Liberte Yayınları.
- Safi, İ, (2007). Türkiye’de Muhafazakâr Siyaset ve Yeni Arayışlar, Ankara: Lotus Yayınları.
- Tekin, Y.- Okutan, M., Ç. (2011). Türk Siyasal Hayatı (Osmanlı’dan Çok Partili Döneme Geçişe Kadar), Ankara: Orion Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu Yayınları, (1998). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi.

Makale

- Ergil, D. (1986) “Muhafazakâr Düşüncenin Temelleri. Muhafazakarlık ve Yeni Muhafazakarlık” Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt. 41, No:1-4, Ocak- Aralık 1986, Ankara, 1986, s. 272.
- İnce, Y. “II.Mahmud Devri Reformlarının Tebaa Tarafından Algılanışı” Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Tarih İncelemeleri Dergisi, C. 32, S. 2, s. 37.
- Karabulut, M. (2016). “Osmanlı İmparatorluğu’nda 19. Yüzyılda Değişim Süreci, Sosyal ve Kültürel Durum”, Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, Güz, 2016, Yıl. 1, S. 2, s. 51.
- Kasalak, K. (2009) “Cumhuriyet Fikrinin Öncüleri”, SDÜ. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2009, S. 20, s. 73.

İnternet

- URL-1 Halil İnalçık vd, “Osmanlı Araştırmaları XXV”, http://english.isam.org.tr/documents/_pdflet/osmanli_arastirmalari_dergisi/osman1%C4%B1_sy25/2005_25_ANDREWSWG.pdf (06.04.2021)
- URL-2 Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Öğrenci İstatistikleri, <https://obs.isparta.edu.tr/Public/AnalizOnlisans.aspx> (08.06.2021)

Gazete

- “Meclis, Arapça Ezan Yasağını Kaldırdı”, (17.06.1950), Cumhuriyet, s.1.